

<http://www.Yashilmisho.com>

Email: Info@Yashilmisho.com

Print: 1401/02/30

تدبیر و ابتکار دولت یازدهم برای نجات محیط زیست

کارنامه دولت یازدهم در حوزه محیط زیست از اقدامات مثبتی حکایت دارد که بسیاری از بحران‌ها و مشکلاتی را که تا پیش از آن زمان گریبانگیر محیط زیست کشور بود، برطرف ساخت.

به گزارش گروه پژوهش و تحلیل خبری ایرنا، رفع چالش‌های زیست محیطی یکی از وعده‌های انتخاباتی دکتر حسن روحانی رئیس جمهوری دولت تدبیر و امید بود. نگاهی به اقدام‌های صورت گرفته در حدود چهار سال گذشته و عملکرد مسوولان این حوزه از تحقق وعده‌های رییس جمهوری در این حوزه نشان دارد.

روی کار آمدن دولت یازدهم و نگرش مثبت مقام‌های این دولت به مسائل زیست محیطی، موجی از امید را در دل فعالان محیط زیست ایجاد کرد. اکنون با گذشته نزدیک به چهار سال و مرتفع شدن بسیاری از چالش‌های زیست محیطی، این حوزه به یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌ها نزد افکار عمومی جامعه تبدیل شده است.

این گزارش نگاهی گذرا به دستاوردهای زیست محیطی دولت یازدهم انداخته است.

* کاهش آلودگی هوا با توقف تولید بنزین پتروشیمی

آلودگی هوا مهمترین معضل محیط زیست کلان شهرهای ایران به شمار می‌رود. در دوره‌های قبلی وضعیت هوای کلانشهرها و شهرهای صنعتی به دلیل مصرف بنزین پتروشیمی‌ها در شرایط بحرانی قرار گرفت تا اندازه‌ای که در فصل‌های بهار و تابستان نیز که پدیده وارونگی هوا وجود ندارد، هوای شهرهایی چون تهران، اصفهان، مشهد، تبریز و اراک آلوده می‌شد.

به همین دلیل مسوولان محیط زیستی دولت تدبیر و امید چاره کار را در توقف تولید بنزین بی کیفیت دیدند. فروردین ماه سال ۱۳۹۳ بود که تولید و توزیع بنزین پتروشیمی به دلیل سرطان‌زا بودن و عاملیت اصلی پایداری هوای آلوده، به طور کامل متوقف شد. به گفته معصومه ابتکار رییس سازمان حفاظت محیط زیست، این نوع بنزین سوخت بسیار خطرناک حاوی بنزن بود که سرطان‌زا بودن این ماده نیز محرز شده است.

افزون بر حذف بنزین پتروشیمی و توزیع بنزین استاندارد یورو ۴ در برخی کلانشهرها، نمایندگان مجلس شاهد ارایه لایحه هوای پاک از طرف ابتکار بودند. این لایحه مهرماه ۹۵ به تصویب نمایندگان مجلس رسید.

استانداردسازی خودروهای ساخت داخل و تعیین سیستم یکپارچه معاینه فنی نیز از دیگر راهکارهای درپیش گرفته شده از طرف مسوولان محیط زیست برای کاهش آلودگی هوا به شمار می‌رود. کاهش سن معاینه فنی از پنج سال به ۲ سال نیز از بندهای لایحه هوای پاک است.

حمایت از چالش دمای ۱۸ درجه و پیوستن به پویش جهانی کاهش گازهای گلخانه‌ای از دیگر اقدام‌های فرهنگی ابتکار برای کاهش آلودگی هوا بود.

* نجات دریاچه ارومیه

وضعیت دریاچه ارومیه به عنوان بزرگ‌ترین دریاچه ایران و دومین دریاچه آب شور دنیا به دلیل بهره‌برداری‌های غیراصولی، اجرای پروژه‌های عمرانی اطراف دریاچه و در مجموع بی‌توجهی به آن قبل از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید به مرحله بحرانی و خشکسالی رسیده بود.

این شرایط در حالی بود که تدبیر هیات وزیران دولت یازدهم در بیست و هفتم مرداد ماه سال ۱۳۹۲ به تشکیل کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه منجر شد.

از این رو، برگزاری جلسه‌های فنی و تخصصی با هدف یافتن راهکارهای نجات دریاچه ارومیه، همراه ساختن جامعه فرهنگی و هنری ایران برای فرهنگ سازی و ایجاد حساسیت میان مردم و طرفداران محیط زیست درخصوص دریاچه ارومیه، حمایت‌های قانونی و تصویب طرح‌های متعدد این دریاچه را از وضعیت بحرانی خارج ساخت و اکنون به وضعیت ثبات رسانده است.

بر پایه آمارها، تراز کنونی آب دریاچه ارومیه نسبت به وضعیت قبلی آن، یک متر بالاتر آمده است.

* جان بخشی به تالاب‌های خشک شده

بسیاری از تالاب‌های ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های جانوری و گیاهی، به دلیل تغییر شرایط اقلیمی و بی‌توجهی به مساله حوزه آبریز در سال‌های گذشته وارد شرایط بحرانی شدند. بر پایه آمارهای اعلام شده در زمان روی کار آمدن دولت یازدهم ۴۵ تالاب کشور در معرض خطر قرار داشتند.

تدوین و ارایه لایحه حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌ها به مجلس و اجرای طرح بین‌المللی حفاظت از تالاب‌های ایران از مهمترین تلاش‌های دولت یازدهم برای احیای تالاب‌های مهم ایران چون هامون، گاوخونی و بختگان بود.

در نتیجه تلاش‌ها و تدابیر مسوولان سازمان حفاظت محیط زیست بود که پس از ۱۶ سال تالاب هامون در سیستان و بلوچستان و پس از ۱۰ سال تالاب گاوخونی در اصفهان بر اثر جاری شدن دوباره آب، جانی تازه یافتند.

اگرچه تالاب‌های مهم ایران هنوز از شرایط بحرانی به طول کامل خارج نشده‌اند و نیازمند احیا و تثبیت شرایط‌اند اما به نظر می‌

رسد با تلاش های داخلی و جلب حمایت های بین المللی در طرح حفاظت از تالاب ها و بررسی و تصویب لایحه مدیریت تالاب ها، تنگ خطر این زیستگاه های مهم خاموش شود.

** کنترل پدیده گرد و غبار

پدیده گرد و غبار چند سالی است که نفس شهروندان ساکن در استان های غربی و جنوبی کشور را تنگ کرده است. به گفته کارشناسان این حوزه، ریزگردها دارای منشا داخلی و خارجی اند، از این رو، فعالیت های سازمان حفاظت محیط زیست طی این مدت، بر هر ۲ جنبه متمرکز شد؛ همکاری های بین المللی و مهار منشا داخلی ریزگردها.

در سال های گذشته مسوولان دولت یازدهم ریزنی های دوجانبه و چند جانبه ای را با کشورهای همسایه برای از بین بردن کانون های انتشار ریزگردها صورت دادند.

اجرای طرح های ملی و بین المللی بیابان زدایی در داخل کشور، شناسایی منابع داخلی تولیدکننده ریزگرد و کاشت نهال، امضای تفاهم نامه همکاری با عراق با هدف از بین بردن مراکز تولید گرد و غبار، همکاری در طرح ایجاد کمربند سبز کربلا با هدف بهبود بخشیدن به وضعیت هوای شهرهای عراق و جلوگیری از ورود گرد و غبار این مناطق به ایران از جمله راهکارهای اجرایی مهم دولت برای مقابله با پدیده ریزگردها بوده است.

** حفاظت جدی از حیات وحش با طرح شکار ممنوع

حیات وحش ایران ضمن پذیرایی از گونه های مختلف پرندهگان مهاجر در فصل های مختلف سال، گونه های بومی مانند زاغ بور، یوزپلنگ و گوزن زرد را در خود جای داده است. از این رو، شکار غیرقانونی بزرگ ترین آفت حیات وحش ایران است.

تلاش های فراوان مسوولان سازمان حفاظت محیط زیست برای بازنگری در سیاست ها و محدودسازی پروانه های شکار و همچنین ارایه لایحه حمایت از محیط بانان به مجلس مهمترین اقدام های صورت گرفته در راستای حفظ حیات وحش به شمار می رود.

بیست و هشتم تیرماه سال ۹۵ ابتکار از ارایه لایحه حمایت از محیط بانان به مجلس خبر داد. بر پایه این لایحه که هم اکنون در دست بررسی است، محیط بانان در محاکم قضایی از پشتوانه محکم قانونی در درگیری با متخلفان شکار و امنیت جانی و شغلی برخوردار خواهند شد.

آموزش جوامع محلی و محیط بانان، ایجاد و آموزش تشکل های مردمی زیست محیطی برای رویارویی با شکار غیرقانونی، دیدار و گفت و گو با مسوولان فدراسیون جهانی فوتبال (فیفا) برای چاپ تصویر یوز ایرانی روی پیراهن تیم ملی فوتبال ایران با هدف نجات این گونه در معرض انقراض و تصویب جرائم نقدی قابل پرداخت بابت ضرر و زیان وارده به محیط زیست ناشی از شکار و صید غیرمجاز جانوران وحشی از دیگر اقدام های پراهمیت سازمان حفاظت محیط زیست به شمار می رود.

** توجه به جنگل ها و منابع طبیعی

تدوین و ارایه لایحه حفاظت از آب و خاک به مجلس، جلوگیری از ساخت جاده در جنگل ابر، جلوگیری از قطع چهار هزار اصله درخت در جنگل ابر، حفظ جنگل های بلوط منطقه زاگرس با نقش ریه های ایران و برگزاری مانورهای مقابله با آتش سوزی جنگل ها، از مهمترین اقدام های زیست محیطی دولت یازدهم برای حفظ منابع آبی و خاکی کشور به شمار می رود.

لایحه حفاظت از آب و خاک که بندهایی از آن به تصویب نمایندگان مجلس رسیده است، هم اکنون در دست بررسی است. بر پایه آن، نخستین بار راهبردها، سیاست ها و خط مشی های مدیریت برای حفاظت و بهره برداری پایدار از منابع خاک و آب ایران مشخص خواهد شد و تصویب این لایحه حساسیت ویژه ای در خصوص آلودگی محیط زیست و قوانین آن بوجود خواهد آورد.

** تقویت دیپلماسی محیط زیست

جلب مشارکت و همکاری های بین المللی در حوزه محیط زیست یکی از بندهای سیاست های کلی محیط زیست است که رهبر انقلاب مهرماه سال ۱۳۹۴ آن را ابلاغ کرد.

در همین راستا، رییس سازمان حفاظت محیط زیست نیز در طول چهارسال گذشته با سفرهای گوناگون به کشورهای جهان به جلب مشارکت های بین المللی در رفع بحران های زیست محیطی ایران پرداخت و تفاهم نامه ها و قراردادهای متعددی امضا کرد.

برگزاری نمایشگاه های بین المللی، تصویب قطعنامه مقابله با پدیده گرد و غبار در سازمان ملل با پیشنهاد و پیگیری ایران، پیوستن ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد تغییرات آب و هوا (تغییرات اقلیمی) و امضای تفاهم نامه های همکاری با کویت برای مقابله با آلودگی های خلیج فارس و گرد و غبار تنها گوشه ای از دیپلماسی زیست محیطی دولت یازدهم برای رفع معضلات ایران در این حوزه است.

افزون بر این ها، راه اندازی صندوق ملی محیط زیست، ثبت ۱۱ مدرسه طبیعت در کشور با هدف آموزش شیوه های علمی و تخصصی زندگی در طبیعت، اختصاص ندادن تسهیلات بانکی به پروژه های فاقد توجیه محیط زیستی، حمایت و ترویج فرهنگ دوچرخه سواری، مقابله با زمین خواری، توجه به انرژی های نو و تجدیدپذیر در کشور، حفاظت از محیط زیست خزر، برقی شدن برخی مسیرهای ریلی کشور و اصلاح شیوه های کشاورزی سنتی و ترویج کشاورزی صنعتی، اصلاح الگوی مصرف آب، نمونه هایی دیگر از تلاش های مسوولان دولت یازدهم برای پاسداری از محیط زیست ایران در سال های گذشته بوده است.